

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

2011

891.99

τ-30

891.99

10 NOV 2011

Չ-30

ՀԱՅ ԲԱՆԱՍԵՂԻՆԵՐ

Լ. ՀԱՆԹ

I $\frac{13}{13}$

Лазарянке Вилсоняне

Ласка яучэ

Հարգուհի Սիմօնեան

ԿԱՊԱՐԵԱՆՑ

Ե Ր Գ Ե Ր

— * * —

<p>Հրատարակչություն Ս. Ս. Լ. Բ. Ս. Բ. Ս. Բ. Ս. Բ. Ե. Բ. Ե. Բ.</p>

4755

ԹԻՖԼԻՍ 1904 Փ.

Տպարան «ՀԱՐՄԵՍ» Մարտիրոսի փողոց № 15

(31)

4755

13 JUL 2013

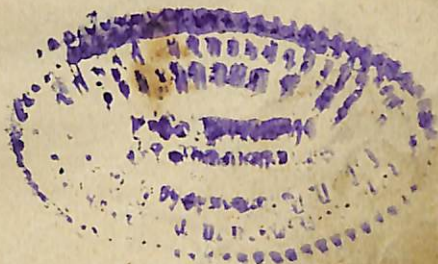
97361

წ. შინაგარეშე
გ. შ. შ. შ. 19²⁴⁰
XII

Доз. ценз. Тифлисъ, 3-го іюня, 1904 года

ტ რ ჭ ტ რ

1891—1894

4318-72

ԳՆԱՅՑՔԸ

Գնացքը շեշտ, անդուլ ճեպով
Սլացիկ,
Երբ անձնատուր իր զոյգ գծին
Օձաձիգ,
Կը գալարի ճամբուս վրա
Աչքիս դէմ,
Ես կանգ առած, մութին մէջէն
Կը դիտեմ
Աչքերն անթարթ, որ շեշտ հեռուն
Է գամեր,
Ճապուկ մարմնին տենդոտ դողը
Անհամբեր
Ու խոնջ կրծքէն ժայթքող իր հեքը
Վայրի,
Որ համներու անհաս տենչովը
Կ'այրի:

Ե Ր Ա Չ

Տես, կը մեռնիրմ դեռ չանպրած,
 Մինչ գործ տեսնել ես կ'ուզեմ,
 Մինչ մտքերըս հըրահրած
 Կեանքին գիրկը կը վազեն։
 Չէ, չի կարծես կը վախնամ
 Կեանքի վերջին այս խաղէն.
 Դա մեր ելքն է—ի՛նչ վախնամ—
 Զգայութեան դըռներէն։

Բայց դեռ շուտ է, շուտ, հողիս,
 Թարմ արիւնըս բոց է դեռ,
 Ու դեռ ծանօթ չէ սրտիս
 Անկարելին, վախն ու հեռ.
 Եւ արդ Կեանքիս դեռ սեմին
 Թողնեմ տեսչերս իմ ամէն,
 Եւ դեռ ոչինչ՝ ոչինչին
 Երթամ փարվիմ աշխարհէն։

Դեռ հեռուէն ասպագան
 Կը նկարելի վառ ու պերճ,
 Դեռ ուժերս ալ եռ կու գա՞ն.
 Բայց շունչ մըն ալ՝ ու ալ վերջ.
 Ընդմիջտ կոխած են անհետ,
 Ուժ, յոյս, տեսչանքս ու մտքեր...
 Ո՛չ, ո՛չ, տէք շունչըս ետ,
 Ես ընելիք ունիմ դեռ։

...Ու երազէս արթընցած
 Բացուող լոյսին կը յառիմ,
 Անուշ արցունք կ'իյնա ցած,
 Ա՛խ, ես կ'ապրիմ դեռ, կ'ապրիմ։

Վ Ե Ր

Է՛հէյ, ես վեր թռչիլ կ'ուզեմ.
 Մաքուր է հոն, արձակ, ազատ,
 Հոն հովին դէմ ես կը վազեմ,
 Իբրև եղբայրն իր հարազատ.
 Ալեորիկ լեռան ցայտին
 Կ'ուզեմ թառիմ բազէէն վեր,
 Վերէն նայիմ ամպի կոյտին,
 Ուր կայծակներն են պահւրտեր:
 Գիտեմ, վարէն այն վարանոտ
 Խելօք մարդոց երամն ըստւար
 «Ի՞նչ գործ ունի այդ խել հոտ»
 Պիտի ըսեն, նային իրար.
 Եւ թող նային, հեզնեն ալ թող
 Խելօք ծաղրովն իրենց անհամ.
 Է՛հէյ, միշտ վեր ես սրտադող
 Միշտ վեր կ'ուզեմ որ խոյանամ։

ՏՈՒՐ ՆՆՅՈՒՆԸ-ԲԳ

Տուր նայւածքըդ, այդ սուր սրով
 Ծակեմ կուրծքըս սիրակէզ

Ու բըզըկտեմ անգուլթ ձեռքով
Քաշեմ լարեր ընթերքէս:

Տնւր, որ զարնեմ ցաւոտ, տենդոտ
Ու լեզու տամ լարերուն.
Գուցէ կասկածն ալ թողնէ հոտ
Քու պաղ սիրաբը հըմայուն:

Բայց ոչ, չարժես. թող դեռ կիսաա
Թելերն յանկարծ փեթըտին
Դուն խենթ յոյսով, կըքոտ, գունաա
Ձուր ըսպասես յաջորդին...

ԱՍՈՒՊ ՄԷ

Այդ աղջիկը երէկ տեսա,
Հեղ մը միայն, թեթեակի.
Կարծես ասուպ մը դիւրասահ,
Որ աչքիդ դէմ կը սայթաքի:

Հաղիւ գողցա ակնարկ մը վառ
Սև աչքերէն իր տենչարծարծ,
Ու ժպիտ մը, որ այտէն վար
Ինծի հետեւ ուղեց յանկարծ:

Հաղիւ հըպա իր գոյգ մատին
Հրաժեշտի պատրըւակով,
Եւ զգացի քայլ մը անդին
Սրտէս բան մը փնայ իր քով:

Ի Ն 2 Ո՞ Ի

«Ինչո՞ւ կը գրես» հարց կու տան ինծի.
Ու ես զարմացած կը նայիմ իրենց:
Ինչո՞ւ կը գոռա թափովն առիւծի ...
Ալեկոծ ծովը խոժոռ ժայռին մերձ.
Կամ հեղամբմունջ վտակը ինչո՞ւ
Իր թարմ կարկաչը կ'ոլորէ անուշ,
Երբ անփոյթ, կայտառ ու զարթաչու
Առաջ կը գայթի նազանքով քնքուշ.
Ո՞վ կը հարցընէ ետուն ջրվէժին,
Թէ ինչո՞ւ անդու կը հանէ շառաչ,
Մինչ սեպ բարձունքէն անդունդ կը խուժին
Փրփուր կոհակներ յորդ ու կաթնալանջ.
Իսկ դժէն. քու վրադ հարցեր թափեցին,
Երբ ուժգին թափը խինդ ու կըսկիծի
Նրդի մը փարած սրտէդ դուրս յորդեց:
Բայց կը հարցընեն այդ ինչուն ինծի.
Դե ես զարմացած կը նայիմ իրենց:

ՄԱԿՈՅԸ

Մակոյին է խրած
Օրօրուն ափին,
Անձնատուր եղած
Իր ամուր կապին.

Առագաստը թոյլ
Կախւած մեղկօրէն

Կը դողա անդուլ
Հովի սարսուռէն.

Թիերն ալ յոգնած
Դադարէն երկար,
Բաց ծովուն զիմաց
Կը նային իրար.

Մինչ դժգոհ, խոհուն
Թեք կայմը ամուր
Կը դիտէ հեռուն
Կարօտով տըխուր:

Ու կ'ըմբռնենս ես,
Նաւն ալ կազմ, անահ,
Անցկոտ սրտիս պէս,
Բաց ծով կը ցանկա.

Կ'ուզէ սաստկակոծ
Կեանք ու փոթորիկ,
Մինչ ափին անգործ
Կ'երեքա լուիկ:

ԱՆՈՒԾ ՀՈՎԻԿ

Ահա ելաւ լուսինն արծաթ
Մութ ամպերու ըստերէն,
Ահա նաւակն ալ գեղազարդ
Մեր գրացի ժայռերէն:

Անսուշ հովիկ,
Փըչէ յուշիկ,
Ու բեր ինծի
Բիւր ժիր ալիք:

Նաւակը մեղմ կը սըպըրդի
Ալիքներու ծուփին տակ.
Աղջիկն անփոյթ յենած մէկդի
Կ'երգէ ձայնովն իր յստակ:
Անսուշ հովիկ,
Փըչէ յուշիկ
Ու բեր ինծի
Երգն անուշիկ:

Երգն է կարօտ, սէր ու գգւանք,
Ինքը յուզում ու սարսուռ,
Ալ թող, աղջիկ, երգդ ու նազանք,
Բոց աչքերդ հաս դարձուր:
Անսուշ հովիկ,
Փըչէ յուշիկ
Ու բեր ինծի,
Նաւն ու աղջիկ:

ՅՈՐԵՆԱԻՆ ՄԷՋ

Վերջալոյսի կէս-մութին մէջ
Շողանաւր կը մաքառի.
Ծովուն կուրծքը կը պատըռտէ
Անիւնհրովն իր վիթխարի:

Ու գորշ ծովը վէրք մը առած,
Վէրք մը խորունկ ու կաթնահոս,
Ետ-ետ կ'երթա ալիք-ալիք
Մոլեգնոտած, սակայն անխօս:

Ու կը նայիմ ես նահանջող
Ալիքներու այդ արշաւին
Մինչդեռ մտքիս օրօր կ'ըսէ
Գլորրդիւնը շողենաւին:

Գանգէս վազող խոհերն ամէն
Կը չքանան մէջէս քիչ-քիչ,

Ու խոնջ սրտիս ալ կը տիրէ
Ախորժ թմիր մը ամոքիչ:

Չի կա այլեւ վաղն ու երէկ.
Ներկան է լոկ, որ կ'ըզզամ.

Ան ալ խիստ մութ զգացում մը,
Թէ կեանք ունիմ, թէ ես կամ:

Չէ, չըզիտեմ, ինչն է թովիչ
Մտքիս շինձու այս նիրհին մէջ

Բայց ես սրտանց կը ցանկայի,
Որ մեր ճամբան դառնար անվերջ

ԱՅԼՐՕՄՍ

Այլրօմ մը ունիմ փոքրիկ ու սիրուն,
Որ իմ անցեալիս ճանկէն խլելով,

Գործերի Առաջնություն
20/1 24/10

Տարեր եմ պահեր աչքերէ հետուն
Խորքը յուշերուս, խորշ մը ապահով:

Առաջին էջը իրարու փարած
Թերատ գծերու ցանց մըն է նրբին,
Որոնք այդ մրտա խառնուրդէն յանկարծ
Այն չար աղջկան դէմքը կը ծնին:

Ուրիշ կուսական դէմքեր շարունակ
Կը գտնեմ հոս-հոն հայեացքիս գերի,
Միայն բոլորն ալ անորոշ, խառնակ.
Անփոյթ վրձինի էթիւզներ թերի:

Անդին երազուն խուճը մը դիմասուտեր
Կը ժպտին ինձի անուշ կարօտով.
Թարմ, պատանեկան այդ աչքերն իվեր
Ինչ կայծ կը վառի, ինչ յոյս ու կորով:

Բանաստեղծական ֆանթազիներ ալ
Պատկերներուս մէջ նետուած են ցիր-ցան,
Ոգետութիւնս, Սէր ու Իդէալ
Եւ Գիտութիւնը, մի ճաղատ արձան:

Ու խենթ իդձերու, արցունքի, յուզման,
Անդուլ գործելու, անհաս տենչանքի
Հոն խառնափընթոր մարմնացումներ կան
Իծած ու աւրած, գծած կրկնակի:

Ի, այդ այլրօմս փոքրիկ ու սիրուն,
Որ ժամանակի ճանկէն խլելով,

Տարեր եմ պահեր աչքերէ հեռուն
Խորքը յուշերուս, խորշ մը ապահով:

Փ Ո Թ Ո Ր Ի Կ

Ու դուրսը մնւթ անթափանց,
Ոչընչացումը լոյսի.
Պատուհանիս դէմ հակած՝
Կեցած եմ լուս, մեկուսի:

Ու հովն է որ մոլեգնտա,
Կարծես վոհմակ դայլերու,
Կ'ոռնա յանկարծ դէմքիս մօտ
Ու խոյս կ'ուտա ալ հեռու.

Մինչ ըլլը մատերն անձրևի
Պատուհանիս երեսին
Կը նըլազեն խօլ, վայրի
Ներգերէն մին քօսսին:

Փ Ր Փ Ո Ր Ր

է՛, օրերըս կ'անցնին ունայն
Չունի հոգիս զբազում.
Ոչ սէր, ոչ վիշտ, ոչ փոթորիկ,
Այլ միշտ թափուր ու տրտում:

Այս անապատ ճամբուս վրա,
Իբրև կեանքոտ օազիս,

Վայրկեան կու գա, երբ կը փարի
Անզուսպ դայրոյթ մը սրտիս:

Ու ես կատաճ կ'ուլըրեմ երգ,
Ինչպէս գետը ձանձրացած,
Որ ցատուկէն ճիչ ու շառաչ
Կը հիւսէ լերկ ժայռէն ցած:

Գ Ի Թ Ե Ր Ա Պ Ա Հ Ը

Գիշեր է. տանկ, տանկ. հսկա ժամացոյց:
Հանգիստ է չորս դին, կը ննջեն բոլոր.
Միայն ինքն է որ՝ հանգոյցէ հանգոյց
Փողոցներ կ'անցնի լուս, քայլամուրր:

Պազ հովը կու գա կը զարնէ ճակտին,
Ուր հին-հին յուշեր յանկարծ կը յածին,
Ինչպէս երկնքի քօղէն ալ անդին
Մոոցըւած աստղեր մերթ վառ կ'առկայծին:

Ու միտքն ակամա թափով մ'ինքնաբեր
Կը թռչի հեռուն՝ տունը հայրենի.
է՛, կեանքն ուրիշ էր, սրտերն ալ տարբեր
Այն լեռներուն մէջ վեհ ու ամհհի:

Ու պարզ կը յիշէ. գիշեր է խորին.
Իրենք քոյր-եղբայր լարումով անհուն
Լըռիկ պաշարած ալեհեր հանին
Կ'ունկընդրեն անոր վեպերն հմայուն:

Եւ հանին ինքն ալ ներշնչւած արդէն՝
Մհերի ուժը կը պատմէ տղոց,
Երբ յանկարծ բուքը տընակի երդէն
Այլանդակ ձայնով կը հանէ հոգոց:

Ահեղ ոռնուժով կարծես կը խօսի,
Կը սուլէ բառեր բիրդ ու չիլըսւած.
Բան, որ դժոխքի խորքէն կը հոսի.
Ու խաչ կը հանէ հանին երկիւղած:

Իսկ տղաքը լուռ կը նային իրար
Ու ամէն մէկը կը խորհի ինքնին,
Որ նոր Մհեր մը դառնա անպատճառ,
Երբ ինքն ալ հասնի անոր տարիքին:

Եւ անս...ամակ, ամակ: խորհնդ ժամացոյց
Հանգիստ է չորս դին, կը ննջեն բոլոր.
Միայն ինքն է որ՝ հանգոյցէ հանգոյց
Փողոցներ կ'անցնի լուռ, քայլամուր:

Ե Ր Ր Ե Մ Ը Ն

Երբեմն ըսես կը հալի
Ուժ ու կամքըս, իղձս ամեն.
Ու անիմաստ, ձանձրալի
Էութեանըս խորերէն
Միբոս է անյոյզ, որ կամաց
Իր զարկերը կը շեշտէ.
Ճըգնաւոր մը կարկամած
Որ ձանձրոյթէն կ'աղօթէ:

Տ Ե Ն Չ

Եթէ ճիշտ է, որ մենք ալ
Պիտի թողնենք ու երթանք
Թողնենք գայրոյթ, սէլն ու լալ
Միբուն աշխարհս ու այս կեանք,
Կը ցանկայի, որ կըռուէս
Չի կշտացած, ազնիւ դեռ,
Հալուող կեանքըս գէթ այսպէս
Մեծ ոչինչին մէջ կաթէր:

Լինէր կէս-մութ իրիկուն,
Որ վշտերը կ'օրօրէ,
Ես միայնակ ու հեռուն
Սմէն օտար ձայներէ.
Նւազ մը լոկ հեշտուող
Նւազ մը դաշն ու դողողջ
Կանչէր յուշերս իմ բոլոր
Իրենց նիրհէն ծոյլ ու խոնջ:

Ու նւաղուն կրծքիս տակ
Թափով մը թարմ, կենսայոյզ
Չարթնէր ամբողջ պարն յտակ
Անուրջներուս, իղձերուս.
Ու նորէն զար աչքիս դէմ
Խենթ գիշերներս այս անգին,
Երբ սանձարձակ կը թնդեմ
Շղթաները խոհանքին:

Ու յիշէի, թէ ի՞նչպէս
Արդ գործ ու ջանք կ'երազեմ
Ու այդ կեղիչ ծարաւէս
Անյայտին դէմ կը վազեմ.
Թէ ի՞նչ գոհար, գրաւիչ
Կը թըւի դեռ կեանքն ինձի.
Կոյս շըշուկ մը, կոյս քըքքիջ
Կարծես շուրջըս կը յածի:

Եւ իմ սւժըս և յոյզեր
Սյս բողբոջ հեշտանքով
Պատանութիւն, վիշտ ու սէք
Ներս խուժէին յորձանքով,
Սրտիս նորէն բոց տային,
Որ հեղ մընալ ապրէի
Հին կեանքովըս տենդային
Ու ալ ընդմիշտ մարէի:

ԳՈՒՆ ԽՄՍ ԷԻՐ

Դուն իմս էիր. հեղ մը լող.
Ան ալ պարի մը անցուկ
Պտոյտին մէջ վաղանցուկ,
Բայց այդ նոյն է, որո՞ւ հոգ:

Ա՛, նւագը խելագար
Կը դարձընէր մեզ արագ.
Շուրջն ամէն բան հակառակ
Նոյն թափովը կը դառնար:

Գիրկընդխառն, դւարթուն,
Վերացման մէջ ըզլլիւիչ,
Ձէինք տեսներ ալ ոչինչ.
Մինակ էինք ես ու դուն:

Ու գալարած կուրծքդ իվեր
Նազուկ մէջքիդ նրբենի,
Ընդհատ շունչըդ կ'ըզգայի,
Որ այտըս ջերմ կը շոյէր:

Երբ այդ հուրէն խելայեղ,
Ա՛լ ջերմեռանդ և ուժգին
Քու անձնատուր լի կուրծքին
Կը փարէի զերագեղ,

Ըսէ՛—իզուր կը ծածկես—
Այդ հըմայիչ լանչիդ տակ
Ձէթը զգար դուն հեշտանք
Ու սարսուռ մը տենչակէզ:

Դուն իմս էիր. թէև լող
Բուռն պարի մը անցուկ
Պտոյտին մէջ վաղանցուկ,
Բայց այդ նոյն է, սր՞ու հոգ:

Ե Ր Ն Է Կ

Երնէկ լինիմ ես ներդաշնակ
Թաւալում մը կղանակի.

Ու իմ դիւթի՜ն գգւանքիս տակ
Տամ ձեզ բաժակն անըրջանքի.
Կամ ճըշըտող կուրծքէ ժայթքած
Բուռնն երգ մը դառնամ անգութ,
Մննպատակ, անմիտ, ցամքած
Ձեր խեղճ կեանքը տամ երեսնուդ:

Չ Գ ՈՐ Ի Յ

Եկնւր ըսէ ինչո՞ւ այդպէս
Կը սեղմես դուն ձեռքըս ծածուկ.
Հեշտութիւն մը արդեօք կ'ըմպես
Դիւրին, անմեղ ու վաղանցուկ:

Բայց մի՞-գուցէ անգուսպ, տենչոտ
Սիրտ մը ունիս դուն, ինծի պէս,
Ու ցընցումի, յուզման կարօտ,
Չը գիտես ալ թէ ինչ կ'ընես:

Թէ՞ պարզ խաղի համար նետած
Խայծ մըն է դա չարաճիճի.
Ու կուշտ ինդաս պիտի՜ յանկարծ
Եթէ սիրտըս կարթիդ կըպչի:

Չգո՞յշ. այր մէ հոգիս անհուն
Խոր, անթափանց ժայռի գրկին,
Ուր ամէն մի չնչին հրծծիւն
Խուլ արձագանգ կու տա ուժգին:

Ա Ղ Օ Թ Ք Ը

Դուն կ'աղօթէիր յուզած, դողահար
Կոյս ննջարանիդ առանձնութեան մէջ.
Ձինջ արցունքիդ տակ ժպիտ կը խաղար,
Մինչդեռ բնածին շարժումով մը մեղկ
Լի թևերդ մերկ կը հիւսէր իրար:

Գլխու ամեն մի թեթև ցնցումիդ
Կապէն ազատած մազերդ առատ,
Ինչպէս ոսկէզօծ առակ մը սըրտմիտ,
Կը հոսէր ուսէդ կոհակ ու կոհակ
Դէպի ձիւն-փրփուր գիրկը անկողնիդ:

Ի՞նչ կ'աղօթէիր, ինչո՞ւ. չըգիտեմ.
Միայն կը յիշեմ, որ ըու փըղոսկրէ
Կիսասքօղ կուրծքիդ ալիքներուն դէմ
Ըզգացի տենչ մը Աստուած լինելու,
Որուն կ'աղօթես դուն ամեն առես:

ԵՍ ՊԱՏԲԱՆՔԸ ՍԻՐԵՑԻ

Շուրջիս տափակ ու չոր կեանքէն դայրացկոտ
Կանչեցի ես իզէալըս կենսածին.

Բայց ետեէս կձու ծաղրով անամօթ,
«Է՛, ան միայն գրբի մէջն է» պոռացին.

Ես ալ գիբըը ինծի ընկեր ընտրեցի,
Ես պատրանքը սիրեցի:

Մենութեան մէջ լուս, մթընշող սենեակիս՝
Չիրագործող երազներու մեջ թաղւած

Հեռու ու վեր սաւառնեցաւ միշտ հոգիս,
Հոն, ուր կեանքիս գոհար յոյսերն են մաղւած.
Ես, մօր մը պէս, անուրջներս գըզեցի,
Ես պատրանքը սիրեցի:

Երբ գեղեցիկ թարմ աղջիկը ժպտեցաւ,
Սիրտըս դողաց յուզումով մը ներզաշնակ.
Սիրեցի ալ, միայն ոչ ան, որ անցաւ,
Այլ անոր նուրբ յափըշտակիչ դէմքին տակ
Նոր էակ մը, որ մտքէս հոն անցուցի.
Ես պատրանքը սիրեցի:

Հայրենիքի հուր կարօտը բնածին
Երբ բըռնկցուց յուզւած լանչըս տենդօրէն,
«Դուն հայրենիք, դուն հող հունիս» հըծծեցին.
Ես դառնացաւ. բայց ալ ուժգին այդ օրէն
Իժըս չեղող հայրենիքըս պաշտեցի.
Ես պատրանքը սիրեցի:

Ինձի համար այն ժամերը թանկ եղան,
Երբ ներշնչւած ստեղծեցի միշտ անգո,
Բայց անձնուրաց ազնիւ դէմքեր սիրեկան.
Երբ իրական աշխարհին մէջ միշտ դժգոհ
Ի դէպալի կեանքէն երգել ուզեցի.
Ես պատրանքը սիրեցի:

ՅԵՒԵՐՈՒ ՄԷՋ

Քնքուշ, ազուր դէմք մը տխուր
Սև քողին տակ նուրբ ամպըւած,

Չոյզ մը սիրուն մանրիկ ձեռքեր
Սև ձեռնոցով պինդ գըրկըւած.
Սև գօտիին տակ սլացիկ
Ճկուն իրան մը նրբամէջ,
Կուրծքն ուռուցիկ ու անհանգիստ
Չուլւած իր սև հագուստին մէջ.
Սև մազերու վտակ մը յորդ,
Որ ուսերէն վար կը վազէ.
Ծունկերուն մէջ կը քընանա
Հովահար մը սև մետաքսէ.
Եւ ունքերու սև թաւուտէն
Ակնարկն ինձի երբ կը շանթէ,
Ա՛, սև՛ աչքեր, այդ ի՛նչ ուժ է,
Որ սիրտս այսպէս կը կաշկանդէ:

Ծ Ո Վ

Ծով, եկ բացւինք մենք իրար.
Ու կը կարծեմ ես ու դուն
Պիտի սիրենք անպատճառ
Իրար յոյզն ու արտմութիւն:

Քեզի ես շուտ հասկըցաւ.
Վեհ, ամեհի բնութեան
Կապույտ սիրտն ես դուն հսկա.
Սիրտ, իմ սրտիս յար-նման:
Դուն ալ ունիս, ինձի պէս,
Դժգոհութեան վայրկեաններ,
Երբ կընճըոտ կը ճողբս
Աբգատ, խիճոտ ափն իվեր:

Մերթ ալ զւարթ կը քըծնիս
Ժիր ասողերուն, լուսնին հետ.
Ու յուզումէդ կ'առկայծիս
Կը գողըզաս բերկրանքէդ.
Դճուն ալ վստահ այդ պահուն
Դէմ կը նետւիս յոյսերուդ,
Որոնք ժըպտով հըմայուն
Կ'իջնեն ծոցըդ քու ծըփուտ:

Այլ և անշարժ, անձըպտուն
Ամէն բանի անտարբեր
Մեռելութիւն մ'ունիս դուն,
Որ իմ կըծքէս ես խըլեր:
Ձեա խլըբտիր, չես խորհիր
Ու ոչինչ ալ չես զգար.
Անխորհուրդ է ամէն իր
Այդ վայրկեանիդ ցաւագար:

Մերթ ալ յանկարծ փրփրուն,
Ցասուկով մը մոլեգին,
Կը գալարիս ժայռերուն
Ու կը թքնես երկընքին:
Ըսէ, ինչո՞ւ այդ զայլոյթ.
Միթէ դճուն ալ կապւած ես
Միթէ և ք՞ն ուժերուդ
Ազատ գործել չես տար քեզ:

Ծո՞վ, եկ բացւի՛նք մենք իրար.
Ու կը կարծեմ ես ու դուն

Պիտի սիրենք անպատճառ
Իրար յոյզն ու արտմութիւն:

Մ Ա Հ Ի Կ

Թուիս երկինքէն կէս-գիշերին
Նեղ մահիկի կենտ աչքն է ծուռ
Որ անըըթիթ խորագննիս
Աչքերուս մէջ կը նայի լուռ.

Ու ժպխտով մը չոր, հեգնտ
Ինծի ըսել կ' ուզէ կարծես.
«Նիւթի փշուր, ի՞նչ կ'ընես հոտ.
Գիտեմ, մե՛ծ գործ, կը մտածես...»

Ս Պ Ի Ն Գ

Սրինգի մեղմ ձայն մը փափուկ ու ոլոր
Լուռ գիշերին կը գեղգեղէ հեշտօրօր.
Կարծես անյոյս կը հեծկըլտա վշտացած,

Մերթ մտածկոտ կը նւաղի սարսուռով,
Մերթ ալ յանկարծ ամբողջ կիրք է ու կորով,
Մինչև նորէն թոյլ ուժասպառ իջնէ ցած:

Լալու իղձ մը կը ճանկըւտէ կոկորդէս
Ունկընդրելով այդ սիրերգը տենչակէզ,
Որ եզէզի ծակած կըծքէն կը հոսի.

Կարծես ինծի ու իմ սրտէս կը խօսի:

Լ Ո Ւ Ռ

Շուրջըս խաւար, հանդարտ ու քուն.
Շուք մը անգամ չի դողդըզար.
Հին դիմացըս շըշուկներուն
Մահացումն է լիակատար:
Միակ ձայնը իրարու քով
Ժամացոյցըս ու սիրտս է հոս,
Որ կը համրեն պինդ-պինդ գարկով
Կեանքիս քայլերն արագահոս:

Ա Լ Ի Ք

Տես, ալիքը մերթ կ'ուռի
Կնոջ լանչին պէս դողդոջ.
Ժանեակով մը փըրփուրի
Նուրը սքողած է ամբողջ.

Մերթ ալ ողորկ կը գոգնա,
Ծոցին պէս դոյզ ըստինքի
Ուր կոյս սիրտ մը կը խոկա
Ազուր բաները կեանքի:

ՀՈՍ ԵԿՈՒՐ

Հոս եկուր, նստինք ծառին տակ,
Որ կէս-մութին մէջ կ'երբրա.
Անուշ գեփիւոր թող յըստակ
Երգեր հըծծէ մեր վրա:

Փիրզ ձեռքը սեղմած ջերմ կըծքիս,
Հոս եկուր, նստինք ծառին տակ,
Թող թափի դէմքիս, երբ հակիս,
Մազիդ ոսկի այդ վըտակ:

Սուզւիւմ աչքիդ խորքը վըճիւմ՝
Գիրզ ձեռքը սեղմած ջերմ կըծքիս՝
Եկուր, փըսփըսամ ականջիդ
«Քեզ կը սիրեմ ես հոգիս»:

ՄՈՒԹԻՆ ՄԷՋ

Մութ է գիշերը և ամպոտ.
Սև ալիքները սրամըտտած
Կ'եղնեն ու կ'իջնեն ափին մօտ,
Ու իրար հետքով յամբընթաց
Հեռուն կը դիմեն վարանոտ:

Այդ խոր մութին մէջ՝ միայն վառ
Բաց-կարմիր բոց մը կը հեռ.
Ձկնորսի նաւ մը, ուրկէ վար
Մոյզ ջրին վրա կը սողա
Բոցին շէկ ցոլըր դողահար:

Հովը կը փչէ ցամաքէն
Խարխուլ հին նաւը կը գայթի.
Մինչ խռպոտ ձայներ կ'աղմըկեն,
Խուժը մը ձեռք յամառ կ'աշխատի
Հանէ իր հացը ալիքէն:

Գրորցիս մէջ մէկ կողմ նետուած է հիմա՛
Գրած-Ննջած թղթերուս մէջ ցանուցիր.
Ժանգէ պատանք մը ձգուած է իր վրա,
Ու ալ հըպարտ չառկայծիր:

Մինչ նայածքըս այդ հին գրչիս է յառած
Մէջըս միտք մը զիկզակ կու տա, մի՞ գուցէ
Անշարժ կեանքէս զգացումներս ալ յանկարծ
Ժանգի խաւ մը գա գոցէ:

ԼՈՒՄՆԻՆ ՏԵՒ

Լուսինն անհոգ ու ժպտուն
Գորշ երկընքէն սատափէ
Ծովուն վրա կը թափէ
Լոյսի խուրձ մը կայծկըլտուն:

Ու լուռ ափին աւազուս
Ծովը հանդարտ ու բարի
Կը մեկնըւի կը փարի
Քնքուշ դողով մը ծըփուտ:

Ու նիրճ կու տա շոյանքով
Իր խոնջ ու քուն ցամաքին,
Այնպէս ըզգո՛ւշ, մեղմագի՛ն,
Ինչպէս մայր մը դաւակին քով:

Ես անթարթ կը նայիմ աստղերուն.
Ու ինձի կը թըւի, թէ մթին
Երկընքի կամարէն շատ անդին
Լուսածին կա աշխարհ մը անհուն,
Եւ թէ վառ աստղերը, որ վերէն
Մեր մտքին թռիչքը կը գերեն,
Ծակեր են, մաշուկներ, ուրիշ մենք
Կը ջանանք հայացքնիս ներս նետենք.
Ներս, ուր բոց էակներ հուր կեանքով
Դարեգար կը վառին իրար քով,
Ուր ժպտէն կը կաթի շէկ լոյսեր,
Ուր կրակ, կիզում է ամէն սէր.
Ու կայծ մը՝ ամէն վիշտ, ամէն յոյս.
Արցունքը՝ ջինջ շիթ մը բոցալոյս.
Եւ ինքը ապրիլը անվերջ, ձիգ
Կայծակի սարսուռ մը սլացիկ:

ՍԻՄՓՅՈՆԻ

Երաժըշտութեան իրար ընդգրկած
Կըքոտ շեշտերու խօլ յորդումին տակ
Քեզի կը դիտեմ ես յափըշտակամ.

Մինչ դուն ուշադիր սուզուած ես դողդոջ
Ներդաշնակութեան այդ ծովն անյատակ,
Ուր կը փոթորկին յուզումներն ամբողջ:

Լսէ, իմ կուրծքս ալ ալիքներ կան յորդ,
Որոնք զայրոյթի հովերէն ուռած
Սիրու ծարաւըս կ'երգեն մոլեգնոտ:

Այդ խոր անդունդն ալ մէկ նայէ, հոգին.
Եւ եթէ խելքըդ պոռոյտ գա յանկարծ,
Մի վախնար, զերկըս պիտի սայթաքիս:

Ն Ե Տ Մ Ը

Նայածքըդ, նեւ մը դարբնած կայծակէ,
Կը խրես աչքիս խաւարին մէջ հոծ,
Ինչպէս արեւի ճառագայթ մը բոց,
Որ խոր անցաւի մութը կը ծակէ.

Ու ժիր մարմինըդ գրկիս մէջ կ'եռա,
Երբ կ'ապաւինի իմ յուզած լանջին,
Երբ շրթունքներըս բոցովը տենչին
Սէրը կը գրեն այտերուդ վրա:

ԻՆՉՊԷՍ ՄԷԳԸ

Ինչպէս մէգը, որ առտուն
Ներս կը խուժէ սենեակէդ
Ծաղիկներու բուրման հետ
Գարնան օր մը զըւարթուն,
Այդպէս տարտամ ըսպիտակ
Թարմ բաղձանքներ անըրջոտ
Մերթ կ'ողորեն խուռն ու յորդ

Մըրբերկածուի կըծքիս տակ:
Այդ վայրկեանին խուսափուկ
Տենչ մը վրաս կը հակի,
Տենչ՝ ունենալ ծովակի
Շաղակրատանքը փափուկ,
Ու պատմել ձեզ մեղմօրօր
Սրտիս կեանքը երազուն
Ու անորոշ անկայուն
Այս բաղձանքներս իմ բոլոր:

ՓԻԼԻՍՈՓԱՆԵՐ

Լեցուն պայծառ լուսնին տակ,
Հեռուն կուրծքը դաշտակիրն,
Կուզիկ լեռներ ըսպիտակ
Իրար գլխու կը հակին:

Լեռ. հիվ ըսաւ. ալեհեր
Քաւթառներ են խորշումած,
Որոնք հոտ կուճ են եկեր
Սաւաններով փաթթըւած,
Ու լըջութեամբ ճառագէմ
Գլուխ գլխի կը խորհին,
Գուցէ իմաստ մը զըտնեն
Գոյութեանը աշխարհին:

ՊԱՏԿԵՐԻՆ ՄԷՋ

Պառկած ես հոտ, պատկերին մէջ,
Դուն, չար աղջիկ, ու կը ժպտիս.

Ժպլիտ մը մեղմ, որ չունի վերջ,
Ինչպէս տենչանքն իմ սրտիս:

Ամօթխածի նենդ դիմակով,
Նազով մ'անմեղ ու գեղանի
Ծածկել կ'ուզես կոյս վերմակով
Սիրուն կուրծքըդ հոլանի:

Մինչ ես խաբւած՝ պատկերիդ գէմ՝
Ձեռքերըս վեր կ'առնեմ անձկոտ,
Որ վրայէդ քաշեմ նետեմ
Այդ ծածկոյթը նախանձոտ:

ՍՏԻԵՐԸ

Քու սուերդ է թեկերու մէջ,
Քու սուերդ խարերս,
Որ քունիս մէջ կը գըրկըւի
Ու քունիս հետ խոյս կու տա:

Բայց կանգ կ'առնէ քայլ մը անտին,
Կարծես ինծի կը հեզնէ,
Մեղի ժպլիտ մը դժգոյն այտին
Ձի բաժնըւիր ալ ինձմէ:

է՛, ետ կանչէ սուերդը նենդ,
Որ միշտ շուրջըս կը յածի,
Երբ դուն ինքդ, հպարտ աղջիկ,
Դեռ միշտ օտար ես ինձի:

ԱՆՏԱՌԻՆ ԵՐԳԸ

Մութին մէջ խոր պահւըտած
Հովը կը սուրա
Յանկարծ քունէն սթափած
Անտառին վրա:
Ու կը խոնին ճիւղ ու ոստ
Իրարու ուսին,
Հովի տաքտին տակ ընդոստ
Կ'երգեն միասին:

Հնն թախիծին երկաթէ
Սուր ճիչերը կան,
Որուն յոյսը կը փաթթէ
Թ՛օն մը գիւրեկան:
Հոտ արի մը տառապանք
Խուլ կը կարկաչեն,
Ու վրէժը սանձարձակ
Կ'որոտա մէջէն:

Մերթ յանդուգըն շեշտ մը սուր
Ազատ ու վստահ,
Մերթ կասկածի մը սարսուռ
Որ փախուստ կու տա:
Ծիծաղն անդին սուլելով
Սօլօ մը կ'երգէ,
Մինչգեռ ծաղրը խոր պատով
Քովէն կը հեզնէ:

Մէկ ալ շըրշիւն մը դգուշ
Կը վազէ մէկգէի,
Սիրու յուշիկ մը քնքուշ
Որ կը խըլըրաի.
Իսկոյն խօսը, բըւընկած
Ձայրոյթի մը պէս,
Նոյն կտորը դարձիգարձ
Կը կրկնէ պէսպէս...

Մինչև դողդոջ, նըւազկոտ
Ճինալն երկարի.
Յողնած մտքի բոցն աղոտ,
Որ ալ կը մարի:

ՀՈՂՄԱՂԱՅ

Հեոճեն, բլրակի ուսին արևառ
Ձառամ, կիսափուլ հողմադացը հին
Յողնած ու կըքած,
Բեռ մը տարիներ դիզած շալակին,
Դրեր է վատուժ իր մարմինը սառ
Արևին դիմաց:

Կը դառնան խարխուլ թևերն անագին
Ճօճելով քուրջերն այն բզկկ-բզկկ
Ու կ'եղերերգեն
Տխուր ճոխչով, հովերու կամքին,
Իր համակերպած տրտունջը հեզիկ
Այս չարքաշ կեանքէն:

4736P